

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Podsekretarz Stanu
Anita Sowińska

DGO-OP.0500.14.2026.AK
4340670.17787347.14432091
Warszawa, 17-05-2026

Dot.: odpowiedź na interpelację Posła Tomasza Rzymkowskiego w sprawie różnic między systemem kaucyjnym w Polsce i Norwegii, K10INT16751

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację przedstawiam wyjaśnienia.

- 1. Dlaczego do automatów w Polsce trzeba wrzucać opakowania pojedynczo? Dlaczego nie można zrobić tak, jak w Norwegii, czyli wrzucić całego worka, aby system sam posortował opakowania?***

Stosowana w Polsce i Norwegii technologia automatów kaucyjnych jest co do zasady taka sama: w obu przypadkach urządzenie musi zidentyfikować każde opakowanie indywidualnie poprzez odczyt kodu lub oznaczeń na opakowaniu. W obu krajach zwrot kaucji jest powiązany z poprawną identyfikacją konkretnej sztuki i w ten sposób rozliczany. Producenci automatów działają globalnie i dostarczają swoje rozwiązania na wiele rynków, tak więc rozwiązania typu multi-feed są też dostępne dla polskich przedsiębiorców. Jak wskazują [informacje na stronie norweskiego operatora](#) również w warunkach norweskich hurtowe zwroty opakowań to rozwiązanie nowe i wprowadzone w ostatnim czasie. Tak więc kwestią odgrywającą najistotniejszą rolę przy decyzji zakupowej odnośnie do parku maszynowego dla jednostki handlowej, jest cena takiego urządzenia. Jak rekomendują producenci, rozwiązania typu multi-feed są dedykowane dla dużych jednostek handlowych typu hipermarkety, więc mniejsze jednostki, mogą nawet nie planować nabywania takich urządzeń.

Różnica między automatem multi-feed – umożliwiającym zwrot hurtowy a single-feed – gdzie opakowania zwracane są pojedynczo, dotyczy w praktyce pierwszego etapu zwrotu. W automatach typu multi-feed użytkownik może wsypać do większej komory jednorazowo nawet do 100 sztuk opakowań, po czym maszyna samodzielnie porządkuje je w strumień i kieruje na linię rozpoznawania. Dzięki zastosowaniu możliwości wykonywania tożsamej operacji na kilku opakowaniach jednocześnie – ten etap procesu jest szybszy niż zwrot pojedynczego opakowania. Pozostałe kluczowe moduły – indywidualna identyfikacja, zliczanie, sortowanie, wydruk lub zwrot pieniędzy działają analogicznie jak w urządzeniach przyjmujących opakowania pojedynczo.

Należy podkreślić, że polski ustawodawca nie zobowiązuje do stosowania konkretnego sposobu zbierania opakowań (np. ręcznie albo automatycznie), w tym jednej wybranej technologii realizacji zwrotów (np. konkretnego rodzaju automatu). Przepisy koncentrują się na wymaganiach funkcjonalnych systemu jak np. zapewnienie powszechności, dostępności punktów oraz zasadach rozliczeń. Takie podejście pozostawia pole dla producentów maszyn

do innowacji i konkurencji rynkowej. Narzucenie jednego rozwiązania technicznego stanowiłoby nadregulację i mogłoby ograniczyć rozwój technologii oraz dostosowanie urządzeń do różnych formatów sklepów i wolumenów zwrotów.

W [norweskim systemie kaucyjnym](#), działającym od 1999 r. rocznie zwraca się i poddaje recyklingowi ponad 1,5 miliarda opakowań (statystyki za 2024 r.). Wskaźnik zwrotu dla plastikowych butelek i puszek utrzymuje się na poziomie od 92% do nawet 97%. Dla porównania w Polsce skala zwrotów szybko rośnie: na koniec kwietnia 2026 r. zwrócono ponad 1 mld opakowań objętych kaucją. Ze względu na rosnącą skalę wprowadzeń (na koniec kwietnia w Polsce wprowadzono do obrotu ok. 3,2 mld opakowań) i zwrotów pojawienie się w Polsce automatów umożliwiających „hurtowy” zwrot to kwestia czasu. W Polsce najnowsze dane wskazują, że klienci są bardzo zainteresowani możliwością dokonywania zwrotów w maszynach RVM. Według danych na koniec kwietnia za pomocą maszyn RVM zebrano ok. 81% ze wszystkich opakowań zwróconych do systemu. Obecnie w 12,5 tys. punktów zbiórka prowadzona jest za pomocą maszyn RVM (ok. 21% punktów zbiórki posiada maszynę RVM). Liczba automatów szybko rośnie, gdyż jeszcze dwa tygodnie wcześniej było ich 9,5 tysiąca. Po ustabilizowaniu się systemu w Polsce i nasyceniu rynku maszynami RVM, kolejnym krokiem będzie najprawdopodobniej modyfikacja i unowocześnianie parku maszyn. Decyzja o momencie takiego wdrożenia zależeć będzie przede wszystkim od operatorów, prowadzących jednostki handlu i dostawców technologii. Polskie firmy produkujące urządzenia będą stopniowo odpowiadać na wymagania rynku oraz preferencje konsumentów, rozwijając i wdrażając konkurencyjne rozwiązania w ramach modelu opartego na innowacji i konkurencji.

2. Czy prawdą jest to, co mężczyzna mówi na filmie o nakłonieniu specjalnym podatkiem norweskich producentów napojów do wymyślenia systemu kaucyjnego? Dlaczego nie można było tak samo zrobić w Polsce?

Po analizie materiałów informacyjnych dostępnych na stornach internetowych [opisujących norweski system DRS](#) podkreślenia wymaga, że w Norwegii został wprowadzony mechanizm fiskalny powiązany z poziomem zwrotów opakowań. Producenci i importerzy napojów w opakowaniach płacą w Norwegii wysokie podatki. Jeden z nich – podatek środowiskowy jest redukowany wraz ze wzrostem poziomu zwrotu w ramach systemu DRS. Osiągnięcie powyżej 95% wskaźnika zwrotu, powoduje, że stawka podatku spada do zera. W [swoich materiałach firma Infinitum](#) – operator systemu kaucyjnego wprost wskazuje, że powodem utworzenia systemu przez producentów i handel był bardzo obciążający dla producentów norweski system podatkowy.

Podstawą do wprowadzenia w Polsce systemu kaucyjnego była dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej 2019/904 w sprawie zmniejszenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko (tzw. dyrektywa SUP). Nałożyła ona na państwa członkowskie obowiązek zapewnienia selektywnej zbiórki butelek jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych o pojemności do 3 litrów do celów recyklingu. Przedsiębiorcy wprowadzający do obrotu napoje w tych opakowaniach oraz w puszkach metalowych o pojemności do 1 litra są obowiązani osiągnąć określone poziomy selektywnego zbierania opakowań i odpadów opakowaniowych w ramach systemu kaucyjnego (77% od 2025 r. i 90% od 2029 r.). Dodatkowo, dla butelek jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych są obowiązani do zapewnienia, aby opakowania te, włącznie z ich zakrętkami i wieczkami, zawierały udział wagowy wynoszący co najmniej: od 2025 r. – 25% tworzyw sztucznych pochodzących z recyklingu i od 2030 r. – 30% tworzyw sztucznych pochodzących z recyklingu.

Dodatkowo Polska jest zobowiązana osiągnąć zgodnie z wymaganiami unijnymi odpowiednie poziomy recyklingu odpadów komunalnych. Cele w zakresie poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych zostały wprowadzone w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów. Dyrektywa nakłada na państwa członkowskie wymagania dotyczące osiągnięcia odpowiednich poziomów recyklingu: 55% w 2025 r., 60% w 2030 r. oraz 65% w 2035 r. Osiągane poziomy obliczane są w stosunku do wszystkich odpadów komunalnych – oznacza to możliwość zaliczenia do poziomu wszystkich odpadów komunalnych, które zostały skierowane do przygotowania do ponownego użycia lub recyklingu.

W Polsce obowiązek osiągania poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych został przeniesiony na gminy oraz podmioty odbierające odpady komunalne (poziomy są takie same dla gmin i podmiotów). Wysokości wymaganych do osiągnięcia poziomów zostały określone w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2025 r. poz. 733), tak aby cele były zgodne z wymaganiami nałożonymi przez UE. Jednocześnie wyznaczono cele pośrednie na lata 2025, 2030 i 2035. W obliczu wskazanych powyżej wyzwań oraz trudności gmin w osiąganiu poziomów ważną rolę w gminnym systemie gospodarowania odpadami pełni rozwój systemu kaucyjnego. System ten pozwala osiągnąć dużo wyższe poziomy recyklingu niż segregacja w ramach systemów gminnych, oraz zapewnia, że zbierane w nim opakowania są czystym surowcem, który może zostać bezpośrednio przekazany do odpowiednich instalacji bez konieczności dodatkowych czynności doczyszczających.

Zbieranie czystego surowca ma istotne znaczenie zarówno z punktu widzenia efektywności procesów recyklingu, jak i wartości ekonomicznej uzyskiwanego surowca. Co istotne, zbieranie odpadów opakowaniowych w ramach systemu kaucyjnego nie generuje dla gmin dodatkowych kosztów, ponieważ obowiązek organizacji tego systemu został nałożony na operatorów tego systemu.

Dokonywane przez mieszkańców zwroty odpadów opakowaniowych w ramach systemu kaucyjnego zwiększać będą poziomy selektywnego zbierania, a w kolejnym kroku również recyklingu, który może zostać zaliczony do poziomów recyklingu odpadów komunalnych zapewnianych przez gminy. Dane ze sprawozdań przygotowywane przez podmioty prowadzące systemy kauczjne są przekazywane do gmin, które mogą uwzględniać wskazane poziomy recyklingu w swoich sprawozdaniach. Z uwagi na wysoką skuteczność selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych w krajach europejskich (wydajność ok. 90%), wdrożenie systemu kaucyjnego wpłynie pozytywnie na możliwość osiągnięcia przez gminy wymaganych poziomów recyklingu, a tym samym unikania ewentualnych kar finansowych za niezrealizowane cele.

Mimo różnic w ścieżce wdrożenia, logika ekonomiczna obu systemów jest zbliżona: zarówno w Norwegii, jak i w Polsce zastosowano instrument finansowy, który ma skłaniać wprowadzających do uczestnictwa w systemie i osiągnięcia wysokich poziomów zbiórki. W Norwegii jest to redukcja a czasem zniesienie podatku środowiskowego przy wysokim zwrocie ($\geq 95\%$). W Polsce analogiczną funkcję pełni presja kosztowa wywołana przez opłatę produktową i obowiązek rozliczania z uzyskanych poziomów zbiórki. Konstrukcja polega na tym, że producenci nieprzystępujący do systemu lub niewypełniający obowiązków mogą ponosić opłatę produktową sięgającą nawet 5 zł/kg tworzywa lub metalu, co ma mobilizować do wejścia w system i realizacji wymaganych poziomów.

System oparty na karach i zachętach działa w obu krajach – tylko Norwegia historycznie oparła go na podatku zależnym od zwrotów, a Polska na ekonomicznej konsekwencji dla wprowadzających w postaci opłat za brak realizacji.

3. Czy opcja rozliczeń bezgotówkowych w systemie kaucyjnym będzie w przyszłości wprowadzona?

Opcja rozliczeń bezgotówkowych jest dostępna w części urządzeń instalowanych w ramach systemu kaucyjnego w Polsce. Jest to jednak opcja, która zwiększa znacząco koszt urządzenia, stąd nie każda jednostka prowadząca punkt zbiórki zainteresowana jest zakupem takiego automatu. Polskie przepisy o systemie kaucyjnym jednoznacznie wskazują, że przy zwrocie opakowania ze znakiem kaucji należy się zwrot w formie pieniężnej (np. w gotówce albo na kartę). Rozwiązanie technologiczne z jakim mamy obecnie najczęściej do czynienia zastosowane w automatach polega na tym, że przy zwrocie opakowań drukowany jest bon z kwotą kaucji. To rozwiązanie nie jest niezgodne z polskimi przepisami, jeśli taki bon da się łatwo spieniężyć. To oznacza, że z bonem kaucyjnym klient ma prawo udać się do kasy sklepu, do którego należy automat i zażądać wypłaty pieniędzy. Sklep musi zapewnić możliwość realizacji bonu w formie pieniężnej i nie może uzależniać wypłaty od dokonania w nim zakupów.

Z wyrazami szacunku

Anita Sowińska
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych, KPRM